

دانشگاه علوم پزشکی
و خدمات بهداشتی درمانی اردبیل

دانشگاه علوم پزشکی اردبیل
دانشکده پزشکی

پایان نامه جهت اخذ درجه دکترای تخصصی رشته اطفال

عنوان:

بررسی ارتباط سطح سرمی ویتامین D با اسهال حاد کودکان
۲ ماهه تا ۱۲ سال مراجعه کننده به بیمارستان بوعلی اردبیل

نگارش:

دکتر سمیرا حامد

استاد راهنما:

دکتر عادل احدی

اساتید مشاور:

دکتر رسول ملاطفی

دکتر نگین نهان مقدم

فروردین ۱۴۰۰

شماره پایان نامه: ۰۱۵۲

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
۱	چکیده
	فصل اول: مقدمه
۲	۱-۱ اهمیت موضوع و انگیزه تحقیق
۴	۱-۲ اهداف و فرضیات طرح
۴	۱-۲-۱ هدف کلی طرح
۴	۱-۲-۲ اهداف اختصاصی طرح
۴	۱-۲-۳ فرضیات
۵	۱-۳ تعریف واژه های اختصاصی
	فصل دوم بررسی متون
۶	۲-۱ اسپهال
۱۳	۲-۲ ویتامین D
۲۰	۲-۳ مطالعات مشابه
	فصل سوم مواد و روش کار
۲۲	۳-۱ نوع، زمان و محیط مطالعه
۲۲	۳-۲ جمعیت مورد مطالعه و حجم نمونه
۲۲	۳-۳ روش گردآوری اطلاعات
۲۳	۳-۴ معیارهای ورود
۲۳	۳-۵ معیارهای خروج
۲۴	۳-۶ ملاحظات اخلاقی
۲۴	۳-۷ روش تجزیه و تحلیل داده ها و بررسی آماری
۲۵	۳-۸ محدودیت های مطالعه
۲۵	۳-۹ متغیرهای مطالعه
	فصل چهارم نتایج
۲۶	۴-۱ سطح سرمی ویتامین D
۲۸	۴-۲ ترکیب سنی
۲۹	۴-۳ محل سکونت
۳۰	۴-۴ نوع اسپهال

۳۱	.....جنسیت	۴-۵
۳۲	.....وضعیت اقتصادی خانواده	۴-۶
	فصل پنجم بحث و نتیجه گیری	
	۵-۱ بررسی ارتباط سطح سرمی ویتامین D با اسهال حاد کودکان ۲ ماهه تا ۱۲	
۴۱	.....سال مراجعه کننده به بیمارستان بوعلی اردبیل	۴۱
	۵-۲ تعیین سطح سرمی ویتامین D کودکان ۲ ماهه تا ۱۲ سال مراجعه کننده با	
۴۳	.....اسهال حاد به بیمارستان بوعلی اردبیل برحسب وضعیت سکونت	۴۳
	۵-۳ تعیین سطح سرمی ویتامین D کودکان ۲ ماهه تا ۱۲ سال مراجعه کننده با	
	اسهال حاد به بیمارستان بوعلی اردبیل برحسب وضعیت جنسیت	
	.....	۴۳
	۵-۴ تعیین سطح سرمی ویتامین D کودکان ۲ ماهه تا ۱۲ سال مراجعه کننده با	
	اسهال حاد به بیمارستان بوعلی اردبیل برحسب سن	
	.....	۴۴
	۵-۵ تعیین سطح سرمی ویتامین D کودکان ۲ ماهه تا ۱۲ سال مراجعه کننده با	
	اسهال حاد به بیمارستان بوعلی اردبیل برحسب التهابی یا غیر التهابی بودن اسهال	
	.....	۴۴
	۵-۶ تعیین سطح سرمی ویتامین D کودکان ۲ ماهه تا ۱۲ سال مراجعه کننده با	
	اسهال حاد به بیمارستان بوعلی اردبیل برحسب وضعیت اقتصادی خانوار	
	.....	۴۴
۴۶	.....محدودیت های مطالعه	۵-۷
۴۷	.....نتیجه گیری	۵-۸
۴۸	.....پیشنهادات	۵-۹
۴۱	.....منابع	

فهرست جداول

صفحه	عنوان
۲۶	۴-۱ ارتباط سطح سرمی ویتامین D (ng/ml) با ابتلا به اسهال در افراد مورد مطالعه.....
۲۸	۴-۲ گروه بندی سنی کودکان مورد مطالعه.....

فهرست نمودارها

صفحه	عنوان
۲۷	۴-۱ گروه بندی سطح سرمی ویتامین D در کودکان مورد مطالعه.....
۲۹	۴-۲ محل سکونت در کودکان مورد مطالعه.....
۳۰	۴-۳ توزیع جنسی در کودکان مورد مطالعه.....
۳۱	۴-۴ توزیع وضعیت اقتصادی خانوار در کودکان مورد مطالعه.....

فهرست علایم اختصاری

Vit D   Vitamin D

بررسی ارتباط سطح سرمی ویتامین D با اسهال حاد کودکان ۲ ماهه تا ۱۲ سال مراجعه کننده به بیمارستان بوعلی اردبیل

چکیده

زمینه: بیماری های اسهالی یکی از علل مهم تأخیر رشد جسمی در جوامع فقیر و کشورهای در حال توسعه به شمار می رود. اگر چه در برخی از مطالعات پیشنهاد شده است که کمبود ویتامین D یکی از عوامل خطر اسهال است ولی برخی محققین با این نظر موافق نیستند.

هدف: این مطالعه با هدف بررسی ارتباط سطح سرمی ویتامین D با اسهال حاد کودکان ۲ ماهه تا ۱۲ سال مراجعه کننده به بیمارستان بوعلی اردبیل انجام گردید.

مواد و روش ها: در این مطالعه بیماران ۲ ماهه تا ۱۲ سال مبتلا به اسهال حاد بستری شده در بیمارستان بوعلی اردبیل وارد مطالعه شدند. جهت اجرای این مطالعه، ابتدا اهداف طرح پژوهشی به والدین کودکان واجد شرایط ارائه شده و در صورت موافقت آنان، رضایت نامه کتبی جهت ورود کودکان به مطالعه از ایشان اخذ گردید. متغیرهای دموگرافیک کودکان مورد نظر شامل سن و جنس، محل سکونت، وضعیت اقتصادی خانوار و التهابی یا غیر التهابی بودن اسهال در فرم اطلاعاتی مربوطه وارد شده و بیماران تحت معاینه بالینی قرار گرفتند. به تعداد بیماران گروه مورد، کودکان بدون مشکل زمینه ای که جهت فالوآپ به کلینیک فوق تخصصی کوثر مراجعه سرپایی داشتند در گروه شاهد قرار گرفتند. پس از تکمیل اولیه فرم اطلاعاتی، از کودکان خون گیری انجام شده و سطح سرمی ویتامین D اندازه گیری گردید. داده های حاصل وارد نرم افزار آماری شده و دو گروه با هم مورد مقایسه قرار گرفتند.

یافته ها: در این مطالعه ۱۸۸ کودک وارد مطالعه شدند. میانگین سنی کلی کودکان $3/06 \pm 2/29$ سال بود. بیشتر کودکان با (۷۹/۸٪) ۱۵۰ کودک در گروه کودکان زیر ۴ سال قرار داشتند. میانگین سطح سرمی ویتامین D در گروه شاهد $22/36 \pm 5/17$ ng/ml و میانگین رتبه ای $110/88$ بود. در گروه مورد نیز میانگین سطح سرمی ویتامین D $19/19 \pm 3/52$ ng/ml و میانگین رتبه ای $78/12$ بود. بین سطح سرمی ویتامین D و وضعیت اقتصادی با ابتلا به اسهال در گروه های مورد مطالعه اختلاف آماری معنی داری مشاهده گردید. (۵۵/۳٪) ۵۲ کودک ساکن شهر و (۴۴/۷٪) ۴۲ نفر در گروه مورد ساکن روستا بودند. نتایج نوع اسهال در بیماران گروه مورد نشان داد که (۶۶٪) ۶۲ مورد از نوع غیر التهابی و (۳۴٪) ۳۲ از نوع التهابی بود. بین نوع اسهال و محل سکونت با سطح سرمی ویتامین D اختلاف آماری معنی داری مشاهده نگردید. نتایج بررسی جنسیتی در بیماران گروه مورد نشان داد که در گروه مورد (۶۴/۹٪) ۶۱ کودک پسر و (۳۵/۱٪) ۳۳ دختر بودند. نتایج آزمون کای دو بیانگر عدم اختلاف معنی دار جنسیت کودکان با بروز اسهال بود.

نتیجه گیری: براساس نتایج بدست آمده از این مطالعه کمبود ویتامین D می تواند عامل مستعد کننده جهت بروز اسهال در کودکان باشد.

کلمات کلیدی: اسهال - ویتامین D - کودک